ספרי׳ — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

היכל תשיעי | שער שלישי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

מכבוד קדושת

אדמו״ר מנחם מענדל

זצוקללה״ה נבג״מ זי״ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

פנחס

(חלק ב)

יוצא לאור על ידי מערכת
„אוצר החסידים״
770 איסטערן פּאַרקוויי ברוקלין, נ.י.
שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

Likkutei Sichot

Copyright © 2026
by

Kehot Publication Society®
770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718
editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פרשת פנחס

א. אין היינטיקער סדרה ווערט דער־ציילט, אַז ווען עס איז פאָרגעקומען די מעשה זמרי, האָט מען ניט געוואוסט וואָס צו טאָן, כאָטש עס זיינען געווען דערביי משה ואלעזר* מיט די זקנים. האָט זיך דאַן אָנגערופן פנחס, וואָס ער איז געווען דער צעיר שבחבורה[1] (די גמרא[2] רעכנט אויס דעם סדר ווי משה האָט געלערנט תורה מיט אידן: צו ערשט האָט ער געלערנט מיט אהרן׳עז, דערנאָך מיט אלעזר ואיתמר, דערנאָך מיט די שבעים זקנים, און דערנאָך מיט אַלע אידן, קומט דאָך אויס אַז פנחס האָט געלערנט צוזאַמען מיט אַלע אידן גלייך), אַז קנאים פוגעים בו. האָט מען אים געזאָגט, קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא[3] — דער לייענער פון בריוו, ער זאָל אויך זיין דער שליח.

די אָנווייזונג פון דעם איז:

עס זיינען פאַראַן ענינים וואָס גדו־לים שבדור שווייגן און זאָגן ניט וועגן דעם, איז דאָס ניט אַלעמאָל אַ ראי׳ אַז מען דאַרף גאָרניט טאָן, און מאַכן חשבונות און לומדות אויף אַרויסדריי־ען זיך פון דעם. מען דאַרף וויסן, אַז אויב ער זעט אַז ער קאָן טאָן אין דעם, דאַרף ער טאָן, און דאָס וואָס גרעסערע פון אים זאָגן גאָרנישט, איז דאָס אפשר כדי שיטול פנחס את הכהונה[4]. ד. ה. אַז דאָס איז זיין חלק וואָס ער דאַרף דאָס מברר זיין, און דורכדעם דוקא וועט ער צוקומען צו זיין שלימות.

אַזוי ווי אין גשמיות האָט דאָך יעדער איינער זיין חלק, ואין אדם נוגע בפרנסתו של חברו[5], אַזוי איז

*) כצ״ל גם בהוצאות שלפנ״ז.

1) במדבר רבה, פרשה כ, כה. תנחומא בלק, כא.

2) עירובין נד, ב.

3) סנהדרין פב, א.

4) במדבר רבה פרשה כ, כד.

5) על דרך אין אדם נוגע במוכן לחבירו — יומא לח, ב.

אויך, און נאָך מיט אַ כל שכן וקל וחומר, אין רוחניות, אַז יעדער איינער האָט זיין חלק אין תורה

— דאָס איז וואָס מען זאָגט, ותן חלקנו בתורתך[6], וואָס דאָס מיינט ניט נאָר אין פאַרשטיין תורה, נאָר אויך אין מחדש זיין, ווי די גמרא דערציילט אין מנחות[7] אַז רבי עקיבא האָט געזאָגט אַ דבר הלכה וואָס אַפילו משה רבינו האָט ניט געוואוסט פון דעם —

און אין קיום המצוות, וואָס יעדער איינער דאַרף אויפטאָן, ואין אחד נוגע בפרנסתו של חברו. דאָס וואָס עס שטייט[8], זכה נוטל חלקו וחלק חברו, דאָס רעדט זיך וועגן גן עדן, וואָס דאָס איז שכר המצוות, אָבער די מצוה אַליין וואָס איז העכער פון איר שכר, אין דעם האָט יעדער איינער זיין חלק. ובמילא קאָן זיין אַז דאָס וואָס קיינער טוט עס ניט, איז עס ווייל דאָס איז זיין ענין וואָס ער דאַרף אים אָפּטאָן.

ב. אויף פנחס'ן שטייט[9]: פנחס זה אלי'. פרעגט מען אויף דעם די קשיא, פריער איז דאָך געווען פנחס און דער־נאָך אלי', האָט דאָך געדאַרפט שטיין, אלי' זה פנחס? איז דער תירוץ אויף דעם, לויט דעם וואָס עס שטייט אין זוהר[10], אַז אלי' איז געווען נאָך גאָר פריער, נאָר דאַן איז ער ניט געווען קיין ילוד אשה, וואָס איז געבאָרן געוואָרן פון אַ פאָטער און מוטער, נאָר אַ מלאך, און דעריבער זאָגט ער פנחס זה אלי'.

אין עבודה איז דאָס:

מען האָט דאָך פריער געזאָגט, אַז מען מאָנט ביי יעדער איינעם, ניט קוקן אויף קיינעם, און אַן ענין הבא לידו דאַרף ער נעמען און אָפּטאָן. פרעגט מען: וואו נעמט מען כוח אויף דעם? איז אויף דעם זאָגט מען פנחס זה אלי', וויבאַלד אַז דער אויבערשטער האָט אים מזמין געווען אַן ענין וואָס ער דאַרף אים טאָן במסירת נפש, גיט מען אים כחות אויף דעם, און עס קאָן גע־מאָלט זיין אַן אין אים גייט אַריין אַ ניצוץ פון אַזאַ וואָס איז ניט קיין ילוד אשה.

ג. די הוראה פון דעם אין אונזער דור צו אַלע יונגע לייט איז, אַז זיי דאַרפן ניט מאַכן קיין חשבונות, אַז דער קאָן טאָן און יענער קאָן טאָן, נאָר יעדער זאַך וואָס קומט צו זייער האַנט, דאַרפן זיי וויסן אַז דאָס איז זייער חלק, און זיי האָבן כחות אויף דעם, און זיי דאַרפן דאָס טאָן מיט מסירת נפש.

און מסירת נפש איז ווי דער רבי האָט געזאָגט: מסירת נפש מיינט ניט אַרויפגיין אויף אַ דאַך און אַראָפּ־וואַרפן זיך, ח"ו. מסירת נפש דאַרף זיין אָן רעש און אָן טומל, וואָרום לא ברעש הוי'[11]. עס דאַרף זיין מסירת נפש אין אַלע פעולות פון טאָג־טעגלעכן לעבן, אוטם אזנו וגו' ועוצם עיניו[12]. אַפילו אין תורה דאַרף אויך

6) אבות פרק ה משנה כ.

7) כט, ב.

8) חגיגה טו, א.

9) תרגום יונתן וארא ו, יח. ילקוט שמעוני אָנפאַנג פנחס. זהר חלק ב קצ, סע"ב. רלב"ג מלכים יז, א.

10) חלק א מו, ב. עיין שם בהגהות דרך אמת ועוד.

11) מלכים א יט, יא.

12) ישעי' לג, טו. און זע קונטרס העבודה פרק ב.

זיין מסירת נפש, אַז ער זאָל ניט נעמען תורה צו זיך נאָר נעמען זיך צו דער תורה. און אַז מען וויל מיט אַן אמת, וועט מען אויספירן.

און בשעת מען גייט מיטן מסירת נפש פון פּנחס'ן, איז אויך — פּנחס זה אלי', וואָס ער וועט מבשר זיין די גאולה[13], ד. ה. אַז די גאַנצע עבודה פון איצטער, איז אַ הכנה צו משיח'ן, אויף מאַכן די וועלט אַ מקדש לו יתברך.

(משיחות י"ב תמוז, תשי"ד)

ד. אין הייינטיקער סדרה ווערט דער־ציילט די מעשה מיט פּנחס'ן וואָס ער האָט מקנא געווען קנאת ה' צבאות. בכלל איז דאָך אי אפשר לבית המדרש בלא חידוש[14]. דאָס איז אין תורה שבעל פה; תורה שבכתב, וואָס פון אַן אות לערנט מען אָפּ גאַנצע הלכות, איז דאָך מכל שכן אַז אַ גאַנצער ספּור המעשה, אַזוי ווי דער ספּור פון פּנחס'ן, איז אין דעם פאַראַן אַ חידוש.

וואָס איז דער חידוש אין דעם ספּור? דער דין פון הלכה ואין מורין כן[15], און קנאין פוגעין בו[16]. דאָס הייסט אַז עס זיינען פאַראַן אַזעלכע זאַכן וואָס בשעת מען קומט צו בית דין פרעגן וואָס צו טאָן, וועלן זיי ענטפערן אויף ניט, ווײַלע אַזוי שטייט אין שלחן ערוך. פונדעסטוועגן איז אין דעם זעלבן שלחן ערוך שטייט אַז קנאים פוגעים בו, ד. ה. אַז בשעת ער קומט ניט צו בית דין נאָר ער טוט אַליין ווי ער איז מרגיש מצד פּנימיות נפשו, האָט ער געטאָן ווי על פי דין איז (הלכה ואין מורין כן) און ער האָט מכוון געווען צו דעם רצון העליון.

אַזוי, אַלע מאָל, דאַרף מען יעדער זאַך פרעגן ביי בית דין. אָבער בשעת עס האַנדלט זיך וועגן קנאת ה' צבאות, איז דאָס על דרך ווי עס שטייט[17], אַז דער וואָס פרעגט אויף ענינים פון פּקוח נפשות איז ער שופך דמים. דער ענין האָט אים געדאַרפט דערנעמען אויף אַזוי פיל אַז ער זאָל דאָס אַליין אָפּטאָן, ניט פרעגנדיק ביי בית דין. אַזוי איז אויך ווען עס איז קנאת ה', און דער ענין דערנעמט אים אין פּנימיות נפשו, דאַן גייט ער ניט פרעגן ביי בית דין; דאַן דאַרף מען ניט וועלן גיין דוקא אויף אַן אייזערנעם בריק, און גאָרנישט טאָן אָן בית דין — ווײַלע עס איז אַ שאָד יעדע מינוט, און נאָך מערער, אַפילו ווען מען ווייס אַז בית דין וועט פּסק'נען אויף ניט, איז קנאים פוגעים בו, און דאָס איז ווי דער רצון העליון, ווײַלע קנאים פוגעים בו איז אַ דין אין שלחן ערוך.

די הסברה אין דעם איז:

אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות[18], וואָרום אַ איד מצד עצמו — איז ווי דער אַלטער רבי האָט געזאָגט: אַ איד ניט ער וויל און ניט ער קען זיין אַ נפרד פון אלקות, נאָר מצד דעם רוח שטות, מצד דער בהמה וואָס אין אים, דער נפש הבהמית, מצד דעם קאָן ער טאָן מעשה בהמה.

13) תרגום יונתן וארא ו, ח.

14) חגיגה ג, א.

15) עירובין ז, א. ביצה כח, ב.

16) סנהדרין פב, א.

17) ירושלמי יומא פרק ח הלכה ה.

18) סוטה ג, א.

ובמילא בשעת ער ווערט נתעורר מיט אַ קנאות, ניט צוליב זיין כבוד און ניט צוליב כבוד בית אבא, נאָר קנא קנאתי להוי׳, און דער ענין דערנעמט אים אַזויפיל אַז ער טראַכט אַפילו ניט צי ער איז עובר אַן עבירה דערמיט צי ניט, ווײַלע ער איז אינגאַנצן דורכגענומען מיט די קנאות להוי׳, במילא האָט ער זיך אַוועקגעלייגט אינגאַנצן אָן אַ זייט, איז בשעת דעם גוף ונפש הבהמית לייגט ער אַוועק אָן אַ זייט און עס בלייבט נאָר דער נפש האלקית וואָס איז שטענדיק באמנה אתו יתברך[19], וואָס מצד דעם קומט ביי אים די קנאות, איז דאָך ודאי אַז בשעת דער נפש הבהמית איז ניט מבלבל, ווערט די נשמה מצד עצמה זי־כער מכוון זיין צו דעם רצון העליון.

דערפאַר זעען מיר אַז דורך דעם וואָס פנחס האָט גע׳הרג׳ט זמרי׳ן, איז ותעצר המגפה, ער האָט מציל געווען כמה אלפים מישראל פון אַן עון חמור ביותר, דער עון בעל פעור, וואָס עס שטייט אין מדרש[20] אַז דער עון פון בעל פעור איז שטענדיק מקטרג און משה רבינו נעמט אַראָפּ דעם קטרוג, וואָס אויף קיין עון געפינט מען דאָס ניט, און פנחס האָט מציל געווען די אידן פון דעם עון. דערפאַר האָט ער זוכה געווען אַז הנני נותן לו את בריתי שלום, דפנחס זה אלי׳ וואָס ער קומט אויף יעדער ברית מילה[21] און ער וועט קומען מבשר זיין די גאולה.

ה. איצטער איז דאָך אויך אַ זמן פון אַ מגיפה, ר״ל. ווי כ״ק מו״ח אדמו״ר האָט געזאָגט אַז דער אויבערשטער האָט אָנגעצונדן די גלות וועגט[22], וואָס דאָס איז אַן ענין וואָס מען דאַרף ניט האָבן אויף דעם קיין ראיות און הסב־רות, נאָר מען זעט דאָס במוחש. מען זעט במוחש ווי כמה וכמה מישראל אין חוץ לארץ און אין ארץ הקדושה ת״ו ווערן פאַרלאָרן פון אידישקייט, זיי גייען אויף אַ קרומען וועג וואָס דאָס פירט זיי אַז זיי זאָלן ווערן חס ושלום מנגדים על הוי׳ ועל תורתו, איז אין אַזאַ צייט, אַ צייט פון אַ שריפה, אַ צייט וואָס אַ אידישער אינגעלע אָדער אַ אידישע מיידעלע קאָנען ווערן חס ושלום פאַר־לאָרן פון אידישקייט, אין אַזאַ צייט דאַרף מען ניט גיין צו בית דין און נאָכקוקן אין ספרים צי ער מעג מבטל זיין אַ שעה לערנען צוליב דעם צי ניט, און נאָך אַזעלכע שאלות, וואָרום עס איז אַ סכנה יעדער מינוט אָפּצולייגן, — מען דאַרף טאָן.

אין אַזאַ צייט דאַרף יעדער איד אָנצינדן די קנאות שבנפשו, וואָס דאָס קאָן מען דורך פנימיות התורה, און אַרויסגיין פון די אייגענע ד׳ אמות און גיין צו אידן אוןריידן מיט זיי בדרכי נועם און מיט רגש׳דיקע ווערטער — מען דאַרף ניט אויס׳טענה׳ן זיך מיט זיי מיט שכל׳דיקע ויכוחים, וואָרום בשעת אַ שריפה איז ניטאָ די צייט אויף דעם, און בכלל — ווען עס האַנדלט זיך וועגן פקוח נפשות נעמט מען ניט יענעם מיט שכל. מען דאַרף ריידן

19) תניא פרק כד.

20) תוספות סוטה ענדע פרק א. פרקי דרבי אליעזר ענדע פרק מה. ועוד.

21) פרקי דרבי אליעזר פרק כט. אבודרהם הלכות ברית מילה.

22) היום יום עמוד 12.

מיט רגש — נשמה־ווערטער — וואָס דערמיט וועט מען אָנצינדן דעם פייער וואָס ביי זיי, רשפי׳ רשפי אש שלהבת י־ה[23], און עס וועט זיין ותעצר המגפה.

און דאַן איז מען זוכה אַז פנחס זה אלי׳, וואָס ער וועט קומען לפני יום הגדול והנורא, והשיב לב אָבות על בנים וגו׳[24], און ער וועט מבשר זיין די גאולה על ידי משיח צדקנו במהרה בימינו.

(משיחת י״ב תמוז, תשי״ג)

ו. איינער פון די חדושי ענינים אין פ׳ פנחס, איז דער סדר הנחלה.

דער ענין הקרבנות, אַזוי אויך דער ענין פון ציילן די אידן, איז פאַראַן אויך אין אַנדערע פרשיות ובארוכה, אָבער דער סדר הנחלה בכלל און סדר נחלת ארץ ישראל בפרט, איז מבואר אין פרשת פנחס.

דער סדר הנחלה פון ארץ ישראל איז געווען על פי גורל, אַך בגורל יחלק את הארץ, אין גמרא און מדרש[25] איז מבואר, אַז עס איז געווען על פי גורל און אויך על פי אורים ותומים.

אין פלוג דאַרף מען פאַרשטיין, ווי־באַלד אַז דער סדר חלוקת ארץ ישראל אין גשמיות איז ווײַלע אַזוי איז דער סדר חלוקת ארץ ישראל אין רוחניות, דאָס מיינט אַז דער סדר החלוקה אין עבודה[26] איז על פי גורל, איז ניט פאַר־שטאַנדיק: דער סדר אין עבודה דאַרף דאָך זיין על פי שכל, און ניט על פי גורל וואָס דאָס איז למעלה מטעם ודעת?

אמת טאַקע אַז דער יסוד העבודה איז קבלת עול דוקא, דאָס איז דאָך בלויז דער יסוד העבודה. אָבער דער אָנהויב העבודה, ווען ער דאַרף פאַנאַנדערקלײַ־בן ווי צו טאָן, וואָס מען מעג און וואָס מען טאָר ניט, דאַרף דאָך דאָס זיין על פי תורה דוקא, וואָס דאָס מוז זיין מיט שכל און השגה, איז פאַרוואָס זאָגט מען אַז די חלוקה, ד. ה. דער פאַנאַנדערקלײַבן און פאַנאַנדערטיילן עניני עבודתו ועשיותיו, איז על פי גורל?

נאָך מער איז ניט פאַרשטאַנדיק, וואָס ער זאָגט אַך בגורל יחלק את הארץ, וואָס אַך איז אַ מיעוט, ד. ה. אַז די חלוקה דאַרף זיין נאָר על פי גורל, ולכאורה דאַרף עס זיין נאָר על פי טעם ודעת?

ז. אין אַ מאמר פון רבי׳ן דעם צמח צדק[27], אַזוי אויך אין מאמרים פון שפע־טערדיקע רביים, רעדט זיך וועגן דעם ענין „אך בגורל יחלק את הארץ״ בנפש ובעבודה. און לויט דעם ביאור דאָרט איז פאַרענטפערט אויך די אויבנדער־מאָנטע קשיא:

גורל איז למעלה מטעם ודעת, און חלוקת הארץ מוז זיין נאָר על פי גורל, ווײַלע די חלוקה קומט פון אַן ענין שלמעלה מטעם ודעת.

והביאור בזה, ובהקדמה:

הגם אַז יעדער איד איז מחויב אין אַלע מצוות, פונדעסטוועגן זיינען פאַ־

23) שיר השירים ח, ו.

24) מלאכי ג כג־כד.

25) בבא בתרא קכב, א. במדבר רבה אויפן פסוק (פינחס כו, נה).

26) זע תורה אור אָנפאַנג פרשה וישב. תורת חיים דאָרט.

27) זע ד״ה אך בגורל — אוה״ת פינחס ע׳ א׳נט. ספר תרכ״ו, דשנת תרמ״ו.

ראַן ביי יעדער אידן ענינים מיוחדים וואָס זיינען שייך צו אים בפרט.

אַזוי ווי ער דערקלערט אין תניא, אין אגרת הקדש[28], דעם ענין וואָס מיר געפינען ביי כמה תנאים ואמוראים, אַז זיינען געווען זהיר טפי (מערער) אין געוויסע מצוות. זיי זיינען געווען זהיר אין אַלע מצוות, אָבער אין געוויסע ענינים זיינען זיי געווען זהיר טפי, ווייל די ענינים זיינען געווען שייך צו זיי בפרט, און דורך די ענינים, איז געווען אויך די המשכה און עלי׳ פון די איבעריקע מצוות זייערע.

די שייכות פון יעדן איינעם מיט זיינע ספּעציעלע ענינים, איז ניט קיין ענין פון טעם ודעת, וואָס ער פילט מיט זיין שכל אַז ער האָט אַ שייכות ספּעציעל צו די ענינים, נאָר דאָס איז אַן ענין פון למעלה מטעם ודעת, וואָס דאָס איז דער ענין פון גורל.

ח. דערפאַר, ווען איינער זעט אַז אויף אַ געוויסער מצוה האָט ער העלמות והסתרים ביותר, איז דאָס אַ ראי׳[29] אַז די מצוה האָט צו אים מערער אַ שייכות. פון דעם גופא וואָס מען שטעלט זיך אַזוי אַנטקעגן, איז אַ ראי׳ אַז דאָס איז אים מערער נוגע.

אויב אַפילו ער זעט אינגאַנצן ניט מיט זיין שכל די שייכות וואָס ער האָט צו דעם ענין, אדרבה, ער זעט גאָר אַז די מצוה קומט אים אָן שווערער פון אַנדערע, אָדער אַז אין אָט דעם מקצוע בתורה האָט ער ניט קיין געשמאַק און הצלחה — פונדעסטוועגן איז דער ענין, זיין ענין מיוחד וואָס איז שייך צו אים בפרט, און דורך דעם וועט זיין אַן עלי׳ אין זיין כללות התורה ומצוות, און דערפאַר שטעלט זיך דער יצר הרע אַזוי שטאַרק אַנטקעגן, ווייל דער ענין איז אים נוגע ביותר.

ובמילא דאַרף ער ניט אָפּלאָזן דעם ענין און נעמען זיך צו אַנדערע ענינים, נאָר אדרבה משתדל זיין זיך און טאָן דוקא דעם ענין, ווייל דאָס איז אים נוגע ביותר. און דאָס גופא וואָס ער פאַרשטייט ניט די שייכות, און זעט ניט ווי דאָס איז אים נוגע, דאָס איז איינע פון די העלמות והסתרים.

ט. דערמיט וועט מען פאַרשטיין וואָס עס שטייט, אַך בגורל יחלק את הארץ, וואָס גורל איז למעלה מטעם ודעת.

אין ארץ ישראל זיינען געווען פאַרשידענע חלקים, הר, שפלה ועמק, שדה לבן, שדה פרדס[30] א. א. וו. די חלוקה וואָס איז געווען, אַז דער האָט געהאַט בהר, דער האָט געהאַט בשפלה ועמק, דער האָט געהאַט שדה הפרדס און דער שדה הלבן, איז דאָס געווען לויט דער שייכות הפרטית פון יעדערן אין ארץ ישראל הרוחנית, וואָס דערפאַר איז אַראָפּגעקומען די חלוקה באופן כזה אין ארץ ישראל הגשמית.

און דאָס איז וואָס אַך בגורל יחלק את הארץ, ווייל די שייכות פון יעדערן צו זיין חלק, איז ניט קיין שייכות על פי טעם ודעת, נאָר דאָס

28) סימן ז. זע אויך הקדמת הרח״ו לשער ההקדמות (געדרוקט אויך בסוף קונטרס עץ החיים עמוד 73 בסופו). ספר השיחות קיץ ה׳ש״ת עמוד 22.

29) זע קונטרס העבודה ענדע פרק ואו.

30) זע בבא בתרא קכב, א. ומבואר בסה״מ תרכ״ו עמוד רה (בהוצאת תשמ״ט ע׳ קעז ואילך).

איז אַן ענין פון למעלה מטעם ודעת, וואָס דוגמתו למטה איז דער ענין פון גורל.

י. וויבאַלד אַז מען האָט דאָס אונז דערציילט, און תורה איז אייביק פאַר יעדער צייט און יעדער אָרט, איז דער ענין נוגע אונז ביחוד.

יעדער איינער האָט אַן ענין מיוחד וואָס איז שייך צו אים בפרט, און ניט קוקנדיק אויף די העלמות והסתרים וואָס ער האָט אין דעם ענין, ואדרבה, כנ"ל, וויבאַלד ער זעט אַז אין דעם שטעלט זיך דער יצר הרע, די וועלט, גאָר שטאַרק אַנטקעגן, דאַרף ער זיך משתדל זיין מער און מער דאָס צו טאָן, ווײַלע דער ענין איז שייך צו אים ביחוד און דורך דעם ענין וועט זיין אַ המשכה ועלי' אויך אין זיינע איבערי־קע ענינים.

(משיחות ט"ז תמוז, תשי"ב)